PLA DE MESURES ANTIFRAU DE L'AJUNTAMENT DE TONA

1. Objecte del Pla de mesures antifrau

1.1. Aquest Pla de mesures antifrau per a la gestió de fons europeus per part de l'Ajuntament de Tona, s'aprova de conformitat amb el què exposa l'article 6 de l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, per la qual es configura el sistema de gestió del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència.

1.2. Aquest Pla s'articula al voltant de les quatre fases del cicle de gestió del risc del frau amb la finalitat de prevenir, detectar, corregir i perseguir les irregularitats, el frau, la corrupció i els conflictes d'interessos en la gestió i l'execució dels fons europeus amb la pretensió última de salvaguardar els principis de bona gestió financera, de protecció dels interessos financers de la Unió Europea i de compliment de resultats a la gestió.

1.3. Així mateix, inclou quatre annexos que s'aproven amb aquest Pla de mesures antifrau:

> Annex I - Anàlisi inicial de gestió d'avaluació de riscos en l'àmbit de la prevenció, la detecció i la correcció d'irregularitats, frau, corrupció i conflictes d'interès de l'Ajuntament.
>
> Annex II - Procediment intern d'actuació en situacions de conflicte d'interessos.
>
> Annex III - Procediment intern d'actuació davant indicis o evidències de frau o corrupció.
>
> Annex IV – Normativa aplicable.

2. Naturalesa i finalitat del Pla de mesures antifrau

2.1. El Pla de mesures antifrau de l'Ajuntament de Tona té per objecte enfortir la integritat institucional i la lluita contra les irregularitats administratives, el frau, la corrupció i els conflictes d'interessos en la gestió de fons europeus.

2.2. El Pla es revisarà periòdicament a fi de dur a terme una millora permanent dels estàndards ètics de la institució i organització municipal, particularment pel que fa a la gestió i execució de fons europeus dels quals aquesta entitat local sigui entitat executora o beneficiària de recursos financers destinats a determinades actuacions.

2.3. Aquest Pla tindrà durada indefinida, sens perjudici de la revisió periòdica en els termes establerts a l'apartat 7.2.

3. Àmbit objectiu d'aplicació

Aquest Pla de mesures antifrau s'aplica als fons europeus que l'Ajuntament gestioni o dels quals sigui beneficiari i procedeixin dels diferents Components del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència aprovat per la Comissió Europea al mes de juny de 2021, en el marc del sistema de gestió establert a l'Ordre HFP/1030/2021, així com, si escau, d'aquells altres fons europeus sempre que sigui d'acord amb la seva pròpia normativa.

Aquest Pla de mesures antifrau preveu la regulació d'instruments i mesures que, més enllà de donar resposta concreta als requeriments de la gestió de fons europeus, s'emmarquen en el sistema d'integritat institucional de l'Ajuntament de Tona i com a tals, es poden aplicar a altres àmbits de la gestió municipal si així es resol de manera expressa.

4. Àmbit subjectiu d'aplicació

4.1. Aquest Pla s'aplicarà a l'Ajuntament de Tona i a la seva Administració municipal i, si escau, a les entitats locals que depenguin del seu sector públic.

4.2. Les mesures d'enfortiment de la integritat i de prevenció, detecció, correcció i persecució de les irregularitats, el frau, la corrupció i els conflictes d'interessos s'aplicaran als actors següents de l'àmbit municipal o que tinguin relació amb la gestió, l'execució o la destinació dels fons europeus:

a) Alts càrrecs al servei de l'administració local, així com, si escau, personal eventual.

b) Empleats públics municipals que participin en aquells expedients que compten amb finançament procedent dels fons europeus i que:

    a. elaboren informes que serveixen de base per a la presa de decisions i/o,

    b. intervenen a les meses de contractació i/o,

    c. intervenen en processos de selecció de personal i/o,

    d. realitzen tasques de gestió, control i pagament,

    e. així com qualsevol altre agent en què hagin delegat o encomanat, així com externalitzat, alguna o algunes d'aquestes tasques.

c) Beneficiaris privats, socis, contractistes i subcontractistes, les actuacions dels quals siguin finançades amb fons públics, que puguin actuar a favor dels propis interessos, però en contra dels interessos financers de la Unió, en el marc d'un conflicte d'interessos.

d) Assessors externs, professionals o membres de comissions o grups de treball que participin en la preparació o en els treballs preliminars de processos de contractació pública o de subvencions o ajudes, així com en l'elaboració d'estudis o dictàmens, que puguin incórrer en conflicte d'interessos.

4.3. Tenen condició d'alts càrrecs al servei de l'administració local:

- Representants locals de l'alcaldia, regidories o presidències.
- Titulars dels òrgans directius, d'acord amb la legislació de règim local.

  Són titulars dels òrgans directius dels municipis de gran població (article 130 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les bases de Règim local: el/la secretari/ària de la corporació, l'interventor/a general municipal, el/la titular de l'assessoria jurídica, el/la titular de l'òrgan de gestió tributària, el/la titular de l'òrgan de suport a la Junta de Govern Local, així com els coordinadors, directors i assimilats.

5. Principis del Pla de mesures antifrau

Aquest Pla, pel que fa a la gestió de fons europeus, es fonamenta en els principis següents:

a) Integritat
b) Imparcialitat i objectivitat
c) Transparència
d) Bona gestió financera
e) Protecció dels interessos financers de la Unió Europea
f) Compromís amb el resultat
g) Rendició de comptes

6. Organització, gestió i desenvolupament del Pla de mesures antifrau

6.1. Atenent a les característiques, les dimensions, els recursos i les capacitats de l'Ajuntament, el disseny de les estructures d'organització, gestió i desenvolupament del Pla es basarà en el principi d'economia, simplificació orgànica i procedimental, i polivalència funcional.

6.2. La direcció política del Pla la durà a terme l'Alcaldia, sens perjudici de les delegacions que pugui fer i de les competències de l'òrgan plenari.

6.3. Es crearà una Comissió Tècnica de Seguiment i Desenvolupament del Pla de la qual formaran part, almenys, els empleats públics que ocupin les responsabilitats següents o, si s'escau, prestin serveis en algun dels àmbits següents:

Secretaria

Intervenció

Contractació pública

Serveis jurídics

Funcionari o empleat públic que exercirà funcions de secretaria

6.4. Les funcions de la Comissió Tècnica de seguiment del Pla es determinen per resolució de l'Alcaldia.

7. Revisió i adaptació del Pla de mesures antifrau, així com seguiment i avaluació de les mesures proposades i configuració de noves

7.1. Aquest Pla podrà ser objecte de revisió i actualització quan així es proposi per part de l'Alcaldia, qui sotmetrà aquesta revisió i actualització a la consideració del Ple, que ho aprovarà, si escau, mitjançant acord.

7.2. Si no es duguessin a terme revisions o actualitzacions prèvies, el Pla serà objecte d'avaluació i, si s'escau, d'adaptació, almenys als dos anys de la seva aprovació i de forma periòdica a partir de llavors.

8. Estructura del Pla de mesures antifrau

El Pla, de conformitat amb el que s'estableix a l'article 6.5 a) de l'Ordre HFP 1030/2021, i d'acord amb el que s'ha exposat anteriorment, s'estructura al voltant dels quatre elements clau o fases de l'anomenat "cicle antifrau":

• Prevenció

- Detecció
- Correcció
- Persecució

9. Mesures de prevenció

Les següents mesures de prevenció persegueixen articular una sèrie d'accions, eines, instruments i mitjans dirigits a enfortir la infraestructura ètica de l'organització i el propi sistema de gestió de fons europeus en clau d'integritat, adoptant un enfocament proactiu que aposti per mitigar o evitar els riscos d'irregularitats, frau, corrupció o conflicte d'interessos en la gestió d'aquests fons europeus.

La concreció de les mesures de prevenció que es pretenen adoptar a través del present Pla i de la seva posterior execució i desenvolupament per part de l'entitat és la següent:

9.1. Aprovació d'una Declaració institucional al màxim nivell de compromís de lluita contra el frau i la corrupció

Mitjançant la *Declaració institucional al màxim nivell de compromís de lluita contra el frau i la corrupció*, el Ple d'aquest Ajuntament adquireix el compromís ferm de lluita contra el frau, l'evitació o mitigació dels conflictes d'interessos i una posició manifesta de tolerància zero davant la corrupció i les pràctiques d'irregularitat administrativa pel que fa a la gestió municipal.

9.2. Definició d'un model bàsic de gestió d'avaluació de riscos en l'àmbit de la prevenció, la detecció i la correcció d'irregularitats, frau, corrupció i conflictes d'interès a l'Ajuntament

L'Ajuntament de Tona, d'acord amb el marc normatiu europeu i la normativa interna, disposarà d'un model d'avaluació de riscos quan gestioni fons europeus. Per això crearà i actualitzarà una matriu de riscos, especialment en els àmbits de gestió economicofinancera i de contractació pública.

Un cop adjudicades línies de subvencions per dur a terme actuacions en àmbits materials concrets relacionats amb determinats components, projectes, subprojectes o actuacions del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (PRTR), la Comissió Tècnica de Seguiment i Desenvolupament del Pla antifrau, analitzarà i actualitzarà la matriu inicial de riscos establerta a l'Annex I del present Pla.

9.3. Incorporació de la Declaració de no estar afectat per cap conflicte d'interès (DACI) en els expedients de contractació, gestió de subvencions o de selecció de personal vinculats a projectes finançats amb fons europeus

L'Ajuntament de Tona incorpora en la gestió i en l'execució dels projectes finançats amb fons europeus, la Declaració d'Absència de Conflicte d'Interessos (DACI) de tots els agents als quals és aplicable el Pla de mesures antifrau d'acord amb l'article 4 referent a l'àmbit subjectiu.

La DACI ha de ser subscrita abans d'iniciar qualsevol activitat o actuació amb la finalitat d'evitar una situació de conflicte d'interessos que s'hauria de gestionar de la manera més ràpida i efectiva possible, tal com preveuen les mesures de detecció i, si s'escau, de correcció.

En el cas de personal que participi en l'avaluació de sol·licituds o d'ofertes, la DACI s'ha de formalitzar amb caràcter previ a l'inici del procediment de subvenció o contractació.

El procediment que cal aplicar en la gestió de conflictes d'interessos es descriu a l'Annex II del present Pla.

9.4. Aprovació/reforç del codi de conducta d'alts càrrecs

De conformitat amb el que estableix l'article 55.3 de la Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, pel que fa a alts càrrecs és aplicable el Codi de conducta aprovat pel Ple d'aquest Ajuntament en data 11 d'abril del 2017 i publicat al portal de transparència municipal.

9.5. Codi ètic de treballadors públics

En relació amb les normes de conducta dels empleats públics locals, i sens perjudici de la plena aplicabilitat del codi ètic i de conducta regulat als articles 52 a 53 del text refós de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic, mitjançant acord plenari l'Ajuntament de Tona s'adherirà al Codi ètic del servei públic de Catalunya, aprovat per acord GOV/164/2021, de 26 d'octubre de la Generalitat de Catalunya el 2021.

9.6. Publicació de declaració de béns i activitats

L'Ajuntament de Tona adquireix el compromís de complir fidelment la legalitat vigent en matèria de declaracions d'activitats i interessos i de béns patrimonials dels alts càrrecs.

9.7. Publicació de l'agenda d'alts càrrecs i ús del registre de grups d'interès

L'Ajuntament de Tona, d'acord amb la previsió de l'article 55.1.c de la Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, publicarà l'agenda dels alts càrrecs i, especialment, la previsió de reunions amb grups d'interès.

9.8. Participació de l'entitat local en accions de sensibilització i formatives en matèria d'integritat i ètica pública

El desenvolupament d'una cultura d'integritat en l'àmbit preventiu descansa en bona mesura en el fet que els comportaments i els hàbits dels actors institucionals que intervenen en aquests processos de decisió, gestió o execució de fons estiguin alineats amb els valors, principis, normes de conducta i d'actuació dels quals s'ha dotat, així com en el ple respecte del marc jurídic vigent i dels drets de la ciutadania.

L'Ajuntament de Tona assumeix el compromís d'impulsar la participació dels responsables polítics i empleats públics municipals en programes formatius en matèria d'integritat i ètica pública, així com la formació especialitzada en la prevenció, la detecció i la correcció d'irregularitats, frau, corrupció o conflictes d'interessos en l'execució de fons europeus.

9.9. Publicitat i transparència del Pla de mesures antifrau

Aquest Pla de mesures antifrau es publicarà al Butlletí Oficial de la Província i al portal de transparència municipal.

L'Ajuntament de Tona durà a terme accions de sensibilització tant per als treballadors públics com per a la ciutadania, per tal de donar a conèixer el Pla de mesures antifrau, els codis de conducta i ètica aprovats, el canal d'alertes i els indicadors d'alerta (banderes vermelles).

10. Mesures de detecció

En la segona fase del cicle antifrau s'han d'articular les mesures d'aquest Pla dirigides en aquest cas a detectar les irregularitats administratives, el frau, la corrupció o els conflictes d'interessos.

10.1. Creació d'un canal intern o, si s'escau, la connexió amb un canal extern per a la gestió i presentació de dilemes ètics, queixes o denúncies

L'Ajuntament de Tona crearà un canal telemàtic, telefònic o presencial per a la presentació de dilemes ètics, queixes o denúncies.

En tot cas, les denúncies poden també vehicular-se a través dels canals externs següents:

- Oficina Antifrau de Catalunya.
  https://antifrau.cat/es/investigacion/denuncia.html
- Servei Nacional de Coordinació Antifrau (SNCA), vinculat a la IGAE, Autoritat de Control en matèria de fons europeus procedents del MRR:
  https://www.igae.pap.hacienda.gob.es/sitios/igae/es-ES/paginas/denan.aspx

10.2. Previsió d'un llistat de banderes vermelles que actuï com un sistema d'alertes en els casos o circumstàncies on els riscos d'aparició d'irregularitats administratives, frau, corrupció o conflictes d'interessos siguin elevats o mitjans

Les banderes vermelles són sistemes d'alertes que adverteixen de l'existència de riscos sobre la integritat en determinades actuacions, procediments o tràmits en funció de les circumstàncies que convergeixen en el seu desenvolupament. Es tracta, en realitat, d'indicis, pistes o senyals d'alerta que, en si mateixes, no comporten que hi hagi realment un cas de frau o de corrupció, però que requereixen una atenció extraordinària o un seguiment particular pels riscos associats a tals circumstàncies, a fi que no es materialitzin en manifestacions delictives o en irregularitats administratives greus o molt greus.

Quan en els processos d'execució de fons europeus apareguin noves circumstàncies de risc o circumstàncies no previstes, s'han d'afegir noves banderes vermelles a les previstes inicialment.

10.3. Introducció d'eines de gestió de dades i de traçabilitat amb la finalitat de detectar irregularitats administratives, frau, corrupció o conflictes d'interessos

L'Ajuntament de Tona farà servir tots els recursos tecnològics al seu abast per identificar senyals d'alerta de possibles casos de frau, corrupció o conflicte d'interessos.

11. Mesures de correcció

11.1. La retirada dels projectes, o de part d'aquests, afectats pel frau i la corrupció o pels conflictes d'interessos reals. La recuperació dels fons de la UE gastats fraudulentament

L'Ajuntament de Tona, quan hagi identificat un frau o hi hagi sospites fundades que s'ha pogut produir, procedirà a la retirada dels projectes o parts del projecte o subprojecte afectat pel frau o la corrupció, i a l'adopció de totes les mesures que estiguin al seu abast per recuperar els fons europeus gastats fraudulentament.

L'Ajuntament de Tona en els casos de detecció de frau o sospita del mateix, col·laborarà activament i lleialment amb l'òrgan gestor, l'autoritat responsable, l'autoritat de control, els òrgans de control extern, la fiscalia i les autoritats judicial, i, quan així es produeixi, amb les actuacions que dugui a terme la Comissió Europea, l'OLAF o el Tribunal Europeu de Comptes Públics.

Així mateix, l'Ajuntament de Tona adquireix el compromís institucional que, si el frau detectat o la sospita de frau pogués comportar la comissió de presumptes fets susceptibles de condemna penal, es traslladarà immediatament a la Fiscalia o a l'autoritat judicial.

En tot cas, una vegada detectat un possible frau, o la seva sospita fundada, l'Ajuntament de Tona adoptarà les mesures abans exposades i, concretament, les recollides a l'article 6.6 de l'Ordre HFP 1030/2021, d'acord amb allò que es prevegi, en el seu cas, en el Protocol de Correcció.

11.2. L'adopció d'altres mesures de correcció complementàries: actuacions preliminars i recerques prèvies a la incoació de procediments administratius o penals. Actuació d'òrgans de control

En tot cas, detectat un supòsit de possible irregularitat administrativa o frau o si existís sospita que s'ha pogut cometre aquesta actuació irregular, l'Alcaldia o l'òrgan competent per iniciar el procediment sancionador, podrà obrir un període d'informació o actuacions prèvies a fi de conèixer les circumstàncies del cas concret i determinar la conveniència o no d'iniciar el procediment disciplinari o sancionador que procedeixi.

L'Ajuntament de Tona es compromet a que, en cas d'obrir un període d'actuacions prèvies, el desenvolupament d'aquests tràmits es faci amb la celeritat necessària per tal de garantir que els recursos financers es puguin recuperar, sens perjudici de la salvaguarda de drets dels interessats en el procediment.

11.3. Correcció dels conflictes d'interessos: l'abstenció

Davant la sospita de possible existència de conflicte d'interessos, aquesta circumstància s'ha de comunicar immediatament a l'òrgan de contractació o al superior jeràrquic (Alcaldia) perquè s'adoptin les mesures oportunes.

L'Ajuntament de Tona promourà l'abstenció i la recusació en els procediments administratius de gestió en què aquestes persones (treballadors o càrrecs públics) hi participin.

11.4. Gestió davant de conflictes d'interessos o indicis de possible frau o corrupció

Davant una situació de conflicte d'interessos, l'Ajuntament de Tona seguirà el procediment indicat a l'Annex II. Procediment intern d'actuació en situacions de conflicte d'interessos.

Davant indicis o evidències de possible frau o corrupció, l'Ajuntament de Tona seguirà el procediment indicat a l'Annex III. Procediment intern d'actuació davant indicis o evidències de frau o corrupció.

12. Mesures de persecució

12.1. Incoació de procediments disciplinaris o sancionadors quan la competència sigui pròpia de l'Ajuntament

Detectat un frau o l'existència de sospites fundades de frau, l'Ajuntament de Tona es compromet a incoar els procediments sancionadors en l'àmbit que li competeixin per depurar responsabilitats, mitjançant l'òrgan competent.

Aquestes resolucions també seran traslladades als òrgans competents en matèria de gestió de fons europeus.

12.2. Comunicació dels fets produïts i les mesures adoptades a les autoritats competents

Per tant, l'Ajuntament de Tona, en funció de si és entitat executora o exclusivament receptor o beneficiari de fons europeus, haurà d'actuar davant de les situacions de possible frau o corrupció comunicant aquests fets:

a) En els casos que sigui entitat executora, a l'entitat decisora.

b) En els casos en què sigui receptor o beneficiari de fons europeus gestionats o executats per una altra entitat o òrgan gestor, comunicant-ho immediatament a aquesta instància.

12.3. Denúncia dels casos de presumpte frau o corrupció davant de les autoritats nacionals o de la Unió Europea, així com davant de la fiscalia o els tribunals

Tal com s'ha vist a la fase de correcció, si el presumpte frau o corrupció es constata de forma efectiva o les sospites de la seva realització existeixen i són fundades a partir d'indicis, en aquest cas l'Ajuntament de Tona adquireix el compromís d'exercir alguna de les següents actuacions o accions:

a) Posar en coneixement, si fos el cas, dels fets fraudulents a les autoritats públiques competents; és a dir, a l'Oficina Antifrau de Catalunya (OAC), al Servei Nacional de Coordinació Antifrau (SNCA), o, si s'escau, a l'Oficina Europea de Lluita contra el Frau (OLAF)

b) Iniciar una informació reservada per depurar responsabilitats o incoar un expedient disciplinari, de conformitat amb l'article 55 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, de procediment administratiu comú de les administracions públiques, en els termes expressats a la fase de correcció.

c) Denunciar els fets davant la fiscalia i els tribunals competents, en els casos oportuns, de conformitat amb allò que s'ha exposat en la fase de correcció.

12.4. Conflicte d'interessos

En aquells casos on es materialitzi l'existència d'un conflicte d'interessos és quan entra en joc la quarta fase del cicle antifrau com és la persecució. Això es produeix quan s'està "en presència d'un conflicte d'interessos objectivament percebut i no resolt" i, sobretot, en cas que aquest es concreti.

De conformitat amb l'article 129 del Reglament Financer, l'Ajuntament de Tona cooperarà activament amb els diferents òrgans i entitats encarregats de fiscalitzar, controlar, sancionar o perseguir penalment les conductes que incorrin en conflictes d'interessos que comportin irregularitats administratives, frau o corrupció.

En aquests casos l'Ajuntament adoptarà, entre d'altres, algunes de les mesures següents:

- Anul·lar o tornar a avaluar els procediments d'adjudicació.
- Cancel·lar els contractes o acords.
- Suspendre pagaments.
- Realitzar correccions financeres.
- Recuperar els fons.
- Aplicar, si escau, el dret penal.
- Aplicar, si escau, el dret administratiu sancionador.
- Aplicar, si escau, el dret disciplinari als funcionaris o empleats públics afectats.
- Excloure els licitadors o sol·licitants en cas d'influir indegudament en els procediments d'adjudicació o obtenir informació confidencial.

Annex I. Anàlisi inicial de gestió d'avaluació de riscos en l'àmbit de la prevenció, la detecció i la correcció d'irregularitats, frau, corrupció i conflictes d'interès de l'Ajuntament

El present Annex incorpora un Mapa inicial de riscos essencialment bolcat en determinats àmbits (contractació pública, subvencions, organització i gestió) que són sens dubte les esferes de l'actuació municipal especialment implicades pel que fa a la gestió dels recursos financers provinents dels fons europeus del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència.

Al Pla de mesures antifrau ja es recullen aspectes conceptuals i normatius sobre la transcendència de que s'adopti un enfocament proactiu d'avaluació de riscos amb la finalitat de mitigar la irrupció puntual o sistèmica d'irregularitats administratives, frau, corrupció i conflictes d'interessos a la gestió dels fons europeus, a fi de garantir el principi de bona gestió financera i el de protecció dels interessos financers de la Unió Europea, que són la premissa per la qual aquest Ajuntament ha aprovat aquest pla.

El Pla de mesures antifrau és un instrument viu, i això es materialitza particularment en l'àmbit de l'avaluació de riscos, atès que conforme l'Ajuntament vagi assumint, com a entitat beneficiària o receptora, l'execució d'àmbits puntuals o actuacions vinculades amb la gestió de fons europeus en el marc de projectes, subprojectes o línies d'acció, s'advertirà amb tota probabilitat que els àmbits o les actuacions definides com a riscos s'han d'ampliar, modificar o adaptar.

Per tant, el Mapa d'avaluació de riscos que s'aporta és provisional i està subjecte a canvis i revisions. Aquest Mapa presta més atenció a l'àmbit de la contractació pública, sens perjudici que es pugui ampliar també a l'àrea de subvencions i d'organització, gestió economicofinancera i gestió de personal.

Sota les premisses indicades, l'avaluació inicial de riscos es duu a terme a través de la identificació de l'àmbit de risc, la probabilitat que aquest risc es produeixi i l'impacte o la gravetat que pugui generar, concretant així el risc brut, de tal manera que un cop determinat aquest s'adoptin mesures per evitar o mitigar-ne la concreció, tot i partint del plantejament que el risc zero no existeix; però sí que es poden implantar mesures preventives, de detecció i correcció que pal·liïn aquests efectes.

En la matriu d'avaluació de risc ens trobem amb els següents conceptes:

- Risc: contratemps o esdeveniment advers junt amb les seves conseqüències negatives associades.
    - Risc brut: nivell de risc de cadascun dels riscos predefinits en l'eina i dels indicadors de risc associats a ells, calculat a partir de l'impacte i de la probabilitat definits inicialment sense tenir en compte l'efecte dels controls existents o previstos en el futur
    - Risc net: nivell de risc de cadascun dels riscos predefinits en l'eina i dels indicadors de risc associats a ells, calculat a partir de l'impacte i de la probabilitat de cada risc una vegada valorada l'existència i l'eficàcia dels controls implementats a l'entitat per a cadascun dels indicadors.

- Risc objectiu: nivell de risc de cadascun dels riscos predefinits en l'eina i dels indicadors associats a ells, calculat tenint en compte l'efecte dels controls previstos per l'entitat per reduir el risc net.

- Impacte del risc: impacte o cost (tant econòmic com de reputació, operatiu o en altres termes) que tindria per a l'organització el fet que el risc arribés a materialitzar-se. S'ha de valorar segons:

1	***Impacte limitat***	El cost per a l'organització que el risc es materialitzi seria limitat o baix, tant des d'un punt de vista econòmic com reputacional o operatiu.
2	***Impacte mig***	El cost per a l'organització que el risc es materialitzi seria mig, ja que la característica del risc no és especialment significativa, tant des d'un punt de vista econòmic, com reputacional o operatiu.
3	***Impacte significatiu***	El cost per l'organització que el risc es materialitzi seria significatiu, ja que la característica del risc és especialment rellevant o perquè hi ha diferents beneficiaris involucrats, tant des d'un punt de vista econòmic com reputacional o operatiu.
4	***Impacte greu***	El cost per l'organització que el risc es materialitzi seria greu, tant des d'un punt de vista econòmic com reputacional.

- Probabilitat del risc: probabilitat que el risc es materialitzi. S'ha de valorar de 1 a 4 segons:

1	***Passarà en molts pocs casos***
2	***Pot passar alguna vegada***
3	***És probable que passi***
4	***Passarà amb freqüència***

L'eina d'avaluació té un caràcter "semàfor", classificant cada risc (brut, net o objectiu) en acceptable (verd), significatiu (groc)o greu (vermell) en base a la valoració de l'impacte i de la probabilitat del risc per a cada indicador (segons la següent taula):

Matriu de riscos:

IMPACTE	Impacte greu	**4**				
	Impacte significatiu	**3**				
	Impacte mig	**2**				
	Impacte limitat	**1**				
			1	**2**	**3**	**4**
			Passarà en molts pocs casos	Pot passar alguna vegada	És probable que passi	Passarà amb freqüència
			PROBABILITAT			

En base a l'impacte i la probabilitat assignats, podrem calcular la Classificació del risc:

	Acceptable	Puntuació de 1,00 a 3,00
	Significatiu	Puntuació de 3,01 a 6,00
	Greu	Puntuació de 6,01 a 16,00

Els passos fonamental per l'ús de l'eina son:

1. Valoració inicial del risc brut: estimació quantitativa del risc que es produeixi un tipus de frau, corrupció, conflicte d'interessos o doble finançament determinat, basat en la valoració de la seva probabilitat i impacte (risc brut) d'acord amb les taules abans comentades.
   Amb aquesta valoració, s'obtindrà la classificació del risc brut, d'acord amb la taula Classificació del risc abans comentada.

2. Avaluació de la eficàcia dels controls existents: la valoració de l'eficàcia dels controls que tenen actualment l'entitat en marxa per posar solució al risc brut.

3. Re-avaluació del risc tenint en compte l'efecte dels controls existents i la seva eficàcia (Risc net): la valoració del risc net després de tenir en compte l'efectivitat i l'efecte dels controls que poden estar en marxa (és a dir, la situació tal i com està en el moment de l'avaluació).

   Amb aquesta valoració, s'obtindrà la classificació del risc net, d'acord amb la taula Classificació del risc abans comentada.

4. Establiment de controls addicionals per mitigar el risc: la valoració de l'efecte sobre el risc net que poden tenir els controls atenuants que es plantegin establir.

5. Risc objectiu: valoració del risc objectiu, és a dir, del nivell de risc que es consideri admissible després de la posada en marxa de controls efectius.

   Amb aquesta valoració, s'obtindrà la classificació del risc objectiu, d'acord amb la taula Classificació del risc abans comentada.

Els riscos que s'exposen procedeixen, pel que respecta a la contractació, de la matriu de riscos del Fons Social Europeu que s'ha adaptat i simplificat per a les entitats locals de mida petita.

D'altra banda, la informació d'aquest document referent al Mapa de riscos i matriu d'avaluació es basa en la documentació publicada pel Ministerio de Hacienda y Función Pública en els següents documents:

- A.Guía Medidas Antifraude_ejecución PRTR
- Anexo I. Guia Medidas Antifraude_MATRIZ PMA PRTR SNCA
- Anexo II. Guia Medidas Antifraude_Listado BR y controles
- Anexo III. Guia Medidas Antifraude_EPPO CRIME REPORT_ES

Finalment fer esment que de moment, la Comissió Europea no ha elaborat cap matriu de riscos per als fons europeus vinculats al Mecanisme de Recuperació i Resiliència.

Mapes de Riscos en els principals àmbits de gestió

1. RISCOS EN CONTRACTACIÓ PÚBLICA

Risc	Probabilitat • Passarà amb freqüència (4) • És probable que passi (3) • Pot passar alguna vegada (2) • Passarà en molts pocs casos (1)	Impacte • Greu (4) • Significatiu (3) • Mig (2) • Limitat (1)	Classificació del risc • Greu (de 6,01 a 16,00) • Significatiu (de 3,01 a 6,00) • Acceptable (de 1,00 a 3,00)
CONTRACTES MENORS			
Ús constant i reiterat dels contractes menors.			
Fraccionar objecte de contractes per acudir a la contractació menor.			
Adjudicacions directes sense demanar ofertes i sense valorar-les			
PLECS			
Plecs que es redacten a favor d'un licitador.			
Plecs més restrictius que en procediments similars.			
OFERTES			
Una única oferta.			
MANIPULACIÓ PRODECIMENT			
Contracte fraccionat.			
Desert i es torna a convocar.			
PRÀCTIQUES COL·LUSÒRIES			
Acords entre licitadors.			
L'adjudicatari subcontracta a altres licitadors.			
CONFLICTES D'INTERESSOS			
Empleat que cerca informació sobre processos de licitació sense ser de la seva competència.			
Vinculacions familiars entre membre de l'òrgan de contractació i licitadors.			
Vinculacions empresarials prèvies entre membre de l'òrgan de contractació i licitadors			
Reiteració d'adjudicacions en un mateix licitador.			
Acceptació continuada d'ofertes amb preus elevats.			
Els membres de l'òrgan de contractació no han subscrit DACI.			
Els membres dels òrgans de contractació i els càrrecs representatius no han subscrit les Declaracions d'activitats ni de béns.			

Indicis de que membre òrgan de contractació pogués estar rebent contraprestacions indegudes.			
Socialització entre empleat i proveïdor.			
MANIPULACIÓ EN VALORACIÓ TÈCNICA I/O ECONÒMICA DE LES OFERTES			
Els criteris d'adjudicació no estan suficientment detallats o no es recullen als plecs.			
Acceptació de baixa temerària sense haver-se justificat adequadament pel licitador.			
Absència de procediments de control.			
Indicis de canvi d'ofertes després de la seva recepció.			
Valoracions no suficientment motivades.			
Ofertes excloses per errors o raons dubtoses.			
Queixes dels licitadors.			
IRREGULARITATS EN LA FORMALITZACIÓ DEL CONTRACTE			
El contracte formalitzat altera els termes de l'adjudicació.			
Manca de coincidència entre adjudicatari i el signatari del contracte.			
Demores injustificades de la signatura del contracte.			
Inexistència de contracte o pressupost de l'encàrrec acceptat (en el cas de contractes menors).			
INCOMPLIMENT D'OBLIGACIONS O IRREGULARITATS EN LA PRESTACIÓ QUE BENEFICIEN L'ADJUDICATARI			
Prestació en termes inferiors al que estipula el contracte.			
Manca de reciprocitat en les prestacions recollides en el contracte.			
Canvis en la prestació sense causa raonable justificada.			
FALSETAT DOCUMENTAL			
Documentació falsificada presentada pels licitadors en el procés de selecció d'ofertes.			
Manipulació de costos o facturació per incloure càrrecs incorrectes.			
AUDITÒRIA CONTRACTES			
La documentació que obra a l'expedient de contractació és insuficient i no es pot fer l'auditoria.			

2. RISCOS EN SUBVENCIONS

Risc	Probabilitat • Passarà amb freqüència (4) • És probable que passi (3) • Pot passar alguna vegada (2) • Passarà en molts pocs casos (1)	Impacte • Greu (4) • Significatiu (3) • Mig (2) • Limitat (1)	Classificació del risc • Greu (de 6,01 a 16,00) • Significatiu (de 3,01 a 6,00) • Acceptable (de 1,00 a 3,00)
LIMITACIÓ CONCURRENCIA			
S'incompleixen els principis d'objectivitat, igualtat i no-discriminació en la selecció de beneficiaris. No se segueix un criteri homogeni per a la selecció de beneficiaris.			
Inobservança dels terminis establerts a les bases reguladores/convocatòria per a la presentació de sol·licituds.			
S'incompleixen els principis d'objectivitat, igualtat i no discriminació en la selecció de beneficiaris. No se segueix un criteri homogeni per a la selecció de beneficiaris.			
TRACTE DESCRIMINATORI			
S'incompleixen els principis d'objectivitat, igualtat i no discriminació en la selecció de beneficiaris. No segueix un criteri homogeni per a la selecció de beneficiaris.			
CONFLICTES D'INTERÈS			
S'ha influït de forma deliberada en l'avaluació i la selecció dels beneficiaris, afavorint-ne algun d'ells, donant tracte preferent o pressionant altres membres de la comissió.			
DESVIACIÓ DE L'OBJECTE			
Inobservança de la finalitat establerta a la normativa reguladora de la subvenció per part del beneficiari o manca d'execució.			
FALSEDAT DOCUMENTAL			
Es constata l'existència de documents o declaracions falses presentades pels sol·licitants.			
S'ha manipulat el suport documental de justificació de despeses.			
AUDITORIES			
L'entitat obvia la correcta documentació de l'operació que permetria garantir la pista de l'auditoria.			
La convocatòria eludeix la manera com s'han de documentar les diferents despeses derivades de l'operació.			

3. RISCOS EN CONVENIS

Risc	Probabilitat • Passarà amb freqüència (4) • És probable que passi (3) • Pot passar alguna vegada (2) • Passarà en molts pocs casos (1)	Impacte • Greu (4) • Significatiu (3) • Mig (2) • Limitat (1)	Classificació del risc • Greu (de 6,01 a 16,00) • Significatiu (de 3,01 a 6,00) • Acceptable (de 1,00 a 3,00)
INICI			
Utilitzar la figura del conveni en modalitats que haurien de formalitzar-se mitjançant contractació o subvenció.			
No definir una memòria justificativa completa que justifiqui la formalització del conveni (objectius compartits, sentit de la col·laboració, beneficis de la col·laboració, terminis, etc.).			
No donar la publicitat deguda-			
EXECUCIÓ			
Iniciar treballs en el marc de l'activitat del conveni amb anterioritat a la formalització del conveni.			
Superar injustificadament la vigència del conveni més enllà de les pròrrogues previstes inicialment.			
No disposar de mecanismes de supervisió i seguiment de l'execució del conveni.			
No exigir responsabilitats per incompliment de les obligacions establertes en el conveni o altres irregularitats detectades.			
CONTROL DE LA DESPESA			
Acceptar o tolerar documentació justificativa de despeses no conformes amb el que disposa el conveni i/o amb finalitats diferents a les que en van motivar l'aprovació.			

4. RISCOS ORGANITZATIUS I DE GESTIÓ DE PERSONES

Risc	Probabilitat • Passarà amb freqüència (4) • És probable que passi (3) • Pot passar alguna vegada (2) • Passarà en molts pocs casos (1)	Impacte • Greu (4) • Significatiu (3) • Mig (2) • Limitat (1)	Classificació del risc • Greu (de 6,01 a 16,00) • Significatiu (de 3,01 a 6,00) • Acceptable (de 1,00 a 3,00)
Manca Comissió Tècnica en la gestió de fons.			
Absència de sistemes de concertació institucional en l'execució de fons europeus.			
Externalitzar tasques de gestió de fons que tinguin relació directa o indirecta amb potestats públiques i amb funcions d'autoritat.			
Disposar d'una organització obsoleta, només funcional i no adaptada a la gestió de fons europeus.			
GESTIÓ ECONOMICA I FINANCERA			
No separar adequadament les tasques de gestió, control i pagament en l'execució dels fons (Amb les limitacions de la Secretaria-Intervenció, se n'haurà de deixar constància).			
Insuficiència de mitjans de gestió en l'àmbit econòmic financer.			
RECURSOS HUMANS			
No fomentar la realització d'accions d'enfortiment professional o accions singulars (formació, RRHH, integritat) en matèria de contractació pública.			
No fomentar la realització d'accions d'enfortiment professional o accions singulars (formació, RRHH, integritat) en matèria de gestió econòmica financera.			
No incorporar les eines de prevenció, detecció i correcció de les irregularitats, el frau, la corrupció i els conflictes d'interessos en els sistemes de control intern si no és entitat executora.			
En cas de ser entitat executora, no incorporar les eines de prevenció, detecció i correcció de les irregularitats, el frau, la corrupció i els conflictes d'interessos en els sistemes de control intern.			
Abusar reiteradament de nomenaments interins i de personal contractat laboral temporal sense exigir competències professionals qualificades i estàndards d'integritat elevats.			
Manca de personal tècnic en matèria de contractació pública o personal escassament format.			

Annex II. Procediment intern d'actuació en situacions de conflicte d'interessos

- Detecció d'un possible conflicte d'interessos per diferents vies.
- Determinar si s'ha signat o no una declaració d'absència de conflicte d'interessos (DACI).
- Si es tracta d'alts càrrecs, cal determinar també si s'ha presentat i actualitzat la declaració d'incompatibilitats i activitats, així com la de béns i drets patrimonials, i en quins termes estan emplenades i registrades.
- Anàlisi de la situació per la Comissió Tècnica.
- Audiència a l'afectat per la situació de conflicte.
- Sol·licitud, si escau, d'informe intern [determinar qui fa l'informe]
- Valoració de l'informe per la Comissió Tècnica.
- Trasllat a l'òrgan de contractació/competent en la subvenció i al superior jeràrquic.
- Resolució del superior jeràrquic determinant l'abstenció o la recusació.
- Admissió de la recusació per l'afectat, si s'escau.

Annex III. Procediment intern d'actuació davant indicis o evidències de frau o corrupció

- Coneixement per part de l'òrgan administratiu de l'existència d'una conducta que pot incórrer en irregularitat administrativa, frau o corrupció. A aquest efecte s'han d'adoptar les actuacions següents:
    - Recopilació de la informació necessària que evidenciï o posi de manifest sospites fundades d'irregularitats, frau o corrupció.
    - Suspensió immediata del procediment, quan sigui possible d'acord amb la normativa reguladora.
    - Redacció d'un informe per part de l'òrgan gestor competent.
    - Trasllat de l'assumpte a l'òrgan amb capacitat de decisió (superior jeràrquic).
    - Avaluació de la conducta de manera objectiva per la Comissió Tècnica.
- Adopció de les mesures que, d'acord amb la normativa reguladora, evitin les irregularitats, el frau o la corrupció.
- Comunicació dels fets a l'entitat executora i, si s'escau, a l'Oficina Antifrau de Catalunya, l'SNCA o a l'OLAF.

  Aquests canals externs s'utilitzaran, en tot cas, quan el canal intern no ofereixi suficients garanties. L'ús dels canals externs no és, en cap cas, seqüencial davant dels canals interns sinó opcional o alternatiu.

Annex IV. Normativa aplicable

Normativa de la Unió Europea

Tractat de Funcionament de la Unió Europea.

Directiva (UE) 2017/1371, del Parlament Europeu i del Consell, de 5 de juliol de 2017, sobre lluita contra el frau que afecta als interessos financers de la Unió a través del dret penal.

Reglament (UE, Euratom) 2018/1046, del Parlament Europeo i del Consell, de 18 de juliol de 2018, sobre normes financeres aplicables al pressupost general de la Unió.

Directiva (UE) 2019/1937, del Parlament Europeu i del Consell, de 23 d'octubre de 2019, relativa a la protecció de les persones que informen sobre infraccions del Dret de la Unió.

Reglament 2021/241, del Parlament Europeu i del Consell, de 12 de febrer, pel que s'estableix el Mecanisme de Recuperació i Resiliència.

Normativa estatal

Llei 53/1984, de 26 de desembre, d'incompatibilitats del personal al servei de les Administracions Públiques.

Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local.

Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions.

Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, dret d'accés a la informació pública i bon govern.

Llei 3/2015, de 30 de març, reguladora de l'exercici de l'alt càrrec de l'Administració general de l'Estat.

Reial Decret 424/2017, de 28 d'abril, pel qual es regula el règim jurídic del control intern de les entitats del Sector Públic Local.

Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic.

Reial Decret 128/2018, de 16 de març, pel qual es regula el règim jurídic dels funcionaris d'Administració local amb habilitació de caràcter nacional.

Reial Decret llei 36/2020, de 30 de desembre, pel qual s'aproven mesures urgents per a la modernització de l'Administració Pública i per a l'execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència.

Ordre HFP 1030/2021, de 29 de setembre, per la qual es configura el sistema de gestió del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència.

Normativa catalana

Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya.

Llei 14/2008, de 5 de novembre, de l'Oficina Antifrau de Catalunya.

Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

Decret 8/2021, de 9 de febrer, de transparència i accés a la informació pública